

ŚWIATOWY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ
ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT
oraz DEKLARACJA z INTERLAKEN

Komisja ds.
Zasobów Genetycznych
dla Wyżywienia i Rolnictwa

ŚWIATOWY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT oraz DEKLARACJA z INTERLAKEN

GLOBAL PLAN OF ACTION FOR ANIMAL GENETIC RESOURCES and the INTERLAKEN DECLARATION

---

przyjęte przez Międzynarodową Konferencję
dotyczącą Zasobów Genetycznych Zwierząt dla Wyżywienia i Rolnictwa
Interlaken, Szwajcaria, 3-7 września 2007

Publikacja wydana przez
INSTYTUT ZOOTECHNIKI – PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY
w porozumieniu z Organizacją Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa

Published by arrangement with the Food and Agriculture Organization
of the United Nations by the
NATIONAL RESEARCH INSTITUTE OF ANIMAL PRODUCTION

Kraków 2008

We wrześniu 2007 roku społeczność międzynarodowa przyjęła pierwszy w historii *Światowy Plan Działań na rzecz Zasobów Genetycznych Zwierząt*, obejmujący dwadzieścia trzy Strategiczne Priorytety, których celem jest walka z erozją różnorodności genetycznej zwierząt i zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych zwierząt. Realizacja *Światowego Planu Działań* znacząco przyczyni się do osiągnięcia Milenijnych Celów Rozwoju: Celu 1 (Wyeliminowanie skrajnego ubóstwa i głodu) oraz Celu 7 (Zapewnienie ochrony środowiska naturalnego).

Światowy Plan Działań jest rezultatem długiego procesu przygotowań z udziałem 169 krajów. Plan został przyjęty przez 109 krajowych delegacji podczas Międzynarodowej Konferencji dotyczącej Zasobów Genetycznych Zwierząt, która odbyła się w szwajcarskim Interlaken w dniach od 3 do 7 września 2007. Delegaci przyjęli również *Deklarację z Interlaken w sprawie Zasobów Genetycznych Zwierząt*, potwierdzając tym samym swoją wspólną i indywidualną odpowiedzialność za ochronę, zrównoważone użytkowanie i rozwój zasobów genetycznych zwierząt dla wyżywienia i rolnictwa, co przyczyni się do zwiększenia światowego bezpieczeństwa żywnościowego, poprawy stanu wyżywienia ludzi oraz wspierania rozwoju obszarów wiejskich. Delegaci zobowiązali się także do ułatwienia dostępu do tych zasobów i do uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z ich użytkowania.

Poprzednie pokolenia zostawiły nam w spadku ogromne bogactwo i różnorodność zasobów genetycznych zwierząt na całym świecie, dlatego musimy złożyć im hołd, podobnie jak uczynił to Charles Darwin, który w 1868 roku pisał o „*wspaniałych umiejętnościach i wytrwałości ludzi, którzy pozostawili pomnik swoich dokonań w postaci udomowienia naszych zwierząt*”. Zwierzęta te towarzyszyły naszym przodkom w zróżnicowanych klimatach i ekosystemach, potwierdzając swoje wielkie zdolności adaptacyjne. Obecnie, w obliczu potrzeb rosnącej liczby ludności, zmian w popycie na artykuły konsumpcyjne i wielkiego wyzwania, jakim są zmiany klimatyczne i nowe, pojawiające się choroby, jeszcze raz musimy odwołać się do tych zdolności adaptacyjnych i potencjału, by stawić czoła niepewnej przyszłości. Utrata zasobów genetycznych zwierząt wskutek bierności oznaczałaby brak szacunku dla poprzednich i przyszłych pokoleń. *Deklaracja z Interlaken w sprawie Zasobów Genetycznych Zwierząt* wzywa do podjęcia szybkich działań mających na celu niedopuszczenie do utraty tych zasobów, oraz przyjmuje *Światowy Plan Działań* jako odpowiednie narzędzie do sprostania temu wyzwaniu.

Rządy krajów powinny w tej chwili wykazać trwałą wolę polityczną i zmobilizować znaczne środki potrzebne do skutecznej realizacji *Światowego Planu Działań*. Wymagać to będzie szerokiej współpracy regionalnej i międzynarodowej, w czym ważną rolę odegrają FAO, inne właściwe organizacje międzynarodowe, poszczególne kraje, naukowcy, ofiarodawcy, organizacje społeczne i sektor prywatny. Istnieją moralne i praktyczne przesłanki uzasadniające wspieranie rolników i hodowców zwierząt, będących strażnikami dużej części różnorodności genetycznej zwierząt na świecie, szczególnie w krajach rozwijających się, dla których zwierzęta stanowią źródło utrzymania. Ich roli i potrzeb nie można ignorować, jeżeli *Światowy Plan Działań* ma odnieść sukces.

Deklaracja z Interlaken w sprawie Zasobów Genetycznych Zwierząt stwierdza istnienie poważnych braków i słabości w krajowym i międzynarodowym potencjale w zakresie inwentaryzacji, monitorowania, charakteryzowania, zrównoważonego użytkowania, rozwoju i ochrony zasobów genetycznych zwierząt, co wymaga pilnej uwagi. Deklaracja wzywa również do mobilizacji znacznych środków finansowych i długotrwałego wspierania krajowych i międzynarodowych programów ochrony zasobów genetycznych zwierząt.

Po historycznym przełomie, jaki przyniosła Konferencja w Interlaken, należy utrzymać tempo i podejmować działania jednocześnie na wielu frontach. Należy wzmocnić potencjał techniczny, szczególnie w krajach rozwijających się; wprowadzić lub wzmocnić narodowe programy i strategie zrównoważonego użytkowania i rozwoju, ochrony i charakteryzacji zasobów genetycznych zwierząt; a także stopniowo wzmocniać efektywne międzynarodowe regulacje prawne dotyczące zarządzania zasobami genetycznymi zwierząt w sposób odzwierciedlający specyfikę tych zasobów oraz rzeczywiste potrzeby rolników i hodowców zwierząt na całym świecie.

FAO jest zobowiązane do realizacji *Światowego Planu Działań na rzecz Zasobów Genetycznych Zwierząt*. Komisja FAO ds. Genetycznych Zasobów Zwierząt dla Wyżywienia i Rolnictwa będzie kierować tymi działaniami i monitorować ich postęp.

Apeluję do społeczności międzynarodowej o połączenie sił w zarządzaniu światowym dziedzictwem zasobów genetycznych zwierząt, aby zapewnić sukces *Światowego Planu Działań na rzecz Zasobów Genetycznych Zwierząt*.

Jacques Diouf
Dyrektor Generalny

Spis treści

DEKLARACJA Z INTERLAKEN W SPRAWIE ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT	1
ŚWIATOWY PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT	5
Część I Uzasadnienie Światowego Planu Działań na rzecz Zasobów Genetycznych Zwierząt	7
Cele i strategie Światowego Planu Działań na rzecz Zasobów Genetycznych Zwierząt	10
Część II Strategiczne Priorytety Działań	13
Strategiczny Obszar Priorytetowy 1	
Charakteryzacja, inwentaryzacja i monitoring trendów i zagrożeń	14
Wstęp	14
Cel długoterminowy	14
Strategiczny Priorytet 1 Inwentaryzacja i charakteryzacja zasobów genetycznych zwierząt, monitorowanie trendów i związanych z nimi zagrożeń oraz ustanowienie dla poszczególnych krajów systemów wczesnego ostrzegania i reagowania	15
Strategiczny Priorytet 2 Opracowanie międzynarodowych standardów i protokołów dla charakteryzacji, inwentaryzacji i monitoringu trendów i związanych z nimi zagrożeń	16
Strategiczny Obszar Priorytetowy 2	
Zrównoważone użytkowanie i rozwój	17
Wstęp	17
Cel długoterminowy	18
Strategiczny Priorytet 3 Ustanowienie i wzmocnienie krajowych strategii zrównoważonego użytkowania	18
Strategiczny Priorytet 4 Opracowanie krajowych strategii i programów doskonalenia dla gatunków i ras	18
Strategiczny Priorytet 5 Promowanie agro-ekosystemowego podejścia do ochrony różnorodności w użytkowaniu zasobów genetycznych zwierząt	19
Strategiczny Priorytet 6 Wspieranie tubylczych i lokalnych systemów produkcji i związanych z nimi systemów wiedzy, istotnych dla utrzymania i zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych zwierząt	20
Strategiczny Obszar Priorytetowy 3	
Ochrona	21
Wstęp	21
Cel długoterminowy	22
Strategiczny Priorytet 7 Opracowanie krajowych strategii ochrony	22
Strategiczny Priorytet 8 Opracowanie lub wzmocnienie programów ochrony <i>in situ</i>	23
Strategiczny Priorytet 9 Opracowanie lub wzmocnienie programów ochrony <i>ex situ</i>	23
Strategiczny Priorytet 10 Opracowanie i wdrożenie regionalnych i globalnych długookresowych strategii ochrony	24
Strategiczny Priorytet 11 Opracowanie metod i standardów ochrony	25

Strategiczny Obszar Priorytetowy 4		
Strategie, instytucje i budowanie potencjału		26
	Wstęp	26
	Cel długoterminowy	27
Strategiczny Priorytet 12	Utworzenie lub wzmocnienie instytucji krajowych, w tym Krajowych Ośrodków Koordynacyjnych, dla planowania i realizacji działań związanych z zasobami genetycznymi zwierząt, dla rozwoju sektora produkcji zwierzęcej	27
Strategiczny Priorytet 13	Utworzenie lub wzmocnienie krajowych ośrodków edukacyjnych i badawczych	28
Strategiczny Priorytet 14	Wzmocnienie krajowego potencjału kadrowego w zakresie charakteryzacji, inwentaryzacji oraz monitoringu trendów i związanych z nimi zagrożeń, na rzecz zrównoważonego użytkowania i rozwoju oraz ochrony zasobów genetycznych zwierząt	28
Strategiczny Priorytet 15	Utworzenie lub wzmocnienie międzynarodowej wymiany informacji, badań i edukacji	29
Strategiczny Priorytet 16	Wzmocnienie międzynarodowej współpracy zwiększające potencjał krajów rozwijających się i krajów o gospodarkach w okresie transformacji, dla: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzacji, inwentaryzacji oraz monitoringu trendów i związanych z nimi zagrożeń • zrównoważonego użytkowania i rozwoju • ochrony zasobów genetycznych zwierząt 	30
Strategiczny Priorytet 17	Stworzenie Regionalnych Ośrodków Koordynacyjnych i wzmocnienie sieci międzynarodowych	30
Strategiczny Priorytet 18	Podnoszenie narodowej świadomości dotyczącej roli i wartości zasobów genetycznych zwierząt	31
Strategiczny Priorytet 19	Podnoszenie regionalnej i międzynarodowej świadomości dotyczącej roli i wartości zasobów genetycznych zwierząt	31
Strategiczny Priorytet 20	Przegląd i opracowanie krajowych strategii i regulacji prawnych na rzecz zasobów genetycznych zwierząt	31
Strategiczny Priorytet 21	Przegląd i opracowanie międzynarodowych strategii i regulacji prawnych na rzecz zasobów genetycznych zwierząt	32
Strategiczny Priorytet 22	Koordinacja działań Komisji ds. Zasobów Genetycznych dla Wyżywienia i Rolnictwa w zakresie kształtowania polityki dotyczącej zasobów genetycznych zwierząt z innymi forami międzynarodowymi	33
Strategiczny Priorytet 23	Wzmocnienie wysiłków na rzecz mobilizacji zasobów, w tym zasobów finansowych, dla ochrony, zrównoważonego użytkowania i rozwoju zasobów genetycznych zwierząt	33
 Część III Realizacja i finansowanie Światowego Planu Działań na rzecz Zasobów Genetycznych Zwierząt		 34
